עבודת ישראל — תולדות

ורבקה אמרה אל יעקב בנה לאמר הנה שמעתי את אביך מדבר וגו' ואברככה לפני ה' ופירש"י ברשותו שיסכים על ידי ע"ש: והענין נפלא כי לא מצינו לעיל בדברי יצחק שאמר לפני ה' רק ואברככה לפני מותי. ונראה רמז הדברים שאמר יצחק לעשו וצא השדה וצודה לי צידה וחשבו במסור' ה' שבמלת ציד' ליתר צי"ד קרי לכן נרא' כי יצחק הצדיק רמז בדבריו לשם הוי"ה הגנוז כי במלת וצודה ו"ה יתירים כי היל"ל וצד ובמלת צידה י"ה יתירים כי די באותיו' צד לשם דבר הניצוד אלא שרמז לארבע אותיות הקדושים שהוא יסכים על ידו. ורבקה הצדיקת לגודל חכמתה הבינה הרמז ואמרה בעליל שמעתי אביך מדבר ואברככה לפני ה'. ועיין בזו"הק בד"ה ויתן לך מ"ש בזה הפסוק ונראה כוונת דברינו הנ"ל:

ויאמר מה זה מהרת למצא בני. איתא במד"ר מהר' למצא את הברכה בני. אביך נתברך בן שבעים וחמש' שנים: ואתה בן ס"ג שנים. ויאמר כי הקר' ה' אלהיך לפני ר"י ור"ל חד מינהון אמר אם לקורבנך המציא לך הקב"ה שנאמר וישא אברהם את עיניו וירא והנה איל למאכלך עאכ"וכ ואוחרנא אמר אם לזיווגך המציא לך דכתיב הקרה וכו'. הנה אע"פ שיצחק לא ידע על בוריו שזה הוא יעקב בנו. עכ"ז יצאו הדברים מפיו ברוח הקודש כאילו יודע כדברי המד' הנ"ל מה זה מהרת למצא הברכות רמזו בדבריהם אביך נתברך בן ע"ה שנים ע"ה גימ' כה"ן והוא מסטרא דחסד ומשם באו אליו הברכות אבל עדיין אינו יודע אם הסכימו הגבורות ואת' בן ס"ג שנים רמז לשם ס"ג שהוא באימא ונרא' שהגבורות מסכימים לברכתרו זה שתמ' עליו מהיכן זכה לכך. והשיב לו יעקב בדרך ענוה כדרכי ישרים המקטינים א"ע ותולין בזכות אחרים ואמר כי הקרה ה' אלהיך כלו' בזכותך שאתה הוא העובד ה' ומנחיל טוב' לבנים: ורמז עוד אם לקורבניך המציא למאכלך עאכו"כ כי ידע יעקב קדושת אביו שאוכל בקדוש' ובטהרה ועוש' יחודים נפלאים ע"י אכילתו ורמז כאשר כבר אמרנו מה שאמרו בגמרא שלחנו של אדם במקום מזבח ואנחנו מוסיפים ומגדילים גדולת השולחן בק"ו מה מזבח שלא היה אלא אדמ' ועצים המקריב עליו קרבן יחשב אשה ריח ניחוח לה' עאכו"כ האוכל בקדוש' ובטהר' וע"י אכילתו מתחזק לעסוק בתור' ובעבוד' אינו דין שיכפר עליו השלחן וכן דעת אוחרנא שאמר אם לזיווגך והבן:

ויתן לך האלהים. במד"ר יתן לך ברכות ויתן לך כבישהון יתן לך של אביך ושל אחיך ר"א אמר יתן לך ויתן לך אלהותו עכ"ל. הנה רש"י פי' ויתן לך האלהים בדין אם ראוי לך יתן לך וא"ל לא יתן לך אבל לעשו אמר משמני הארץ יהי' מושבך בין צדיק ובין רשע יתן לך ע"ש. וביאור הענין כי עשו הרשע צריך למתנ' חנם וחסד דלעילא כי לולי יברכהו בהשפע' מדה במד' לא יחי' אפילו שעה אחת כי מעשה זר מעשהו ולכן כדי שיהי' לו קיום בעולם צריך להמשיך עליו השפעת חסד חנם בין צדיק בין רשע משא"כ יעקב אע"ה שהוא נגד עמודא דאמצעיתא ועולם הקוין לכן ההשפעה עוברת

עליו ע"י עבודתו כמ"ש והיה אם שמוע תשמעו ונתתי מטר וכן להיפך. נמצא כשמשפיע הקב"ה טובה על ישראל הוא בהסכמת מדת הדין כי הם במשפט מקבלים שכרם וכן נאמר והם בזרוע באי עדיך כי הצדיקים נקראים בעלי זרוע להמשיך החסד ע"י מעשיהם והנ' בכל ההשפעה הגם שבא' דרך קוין עכ"ז גנוז בו הטל העליון. וזה שרמזו במדה בפסוק הזה הה"ד וטל ילין בקצירו כי הטלא דבדולחא נמשך במד' הנק' קציר ובס"ק נק' ז"א שהוא בעל ש"ק. וזה שברכו יתן לך כבישהון דהיינו שע"י מעשיך יכבשו החסדים את הגבורות כי החסדים בסוד דכורא ומדרך האיש לכבוש. וזה יתן לך של אביך דהיינו יצחק שהוא הגבור' יסכים עמך להשפע' וגם של אחיך הם עולמות החיצונים יסכימו לטוב' ולברכ' והוסיף ר"א יתן לך ויתן לך אלהותו פי' שברכו שיהי' מושל בארץ כמו אלהים בשמים כמ"ש מי מושל בי צדיק שאני גוזר והוא מבטלה וכ"כ ויקרא ליעקב אל ומדרש חז"ל ידוע: